

«ብአዴን በወልቃይት ጉዳይ ጥያቄ አንስቶ አያውቅም»

- አቶ አዲሱ ለገሰ

የብአዴን/ኢህአዴግ ምክር ቤት አባል

ዑመር እንድሪስ 03-02-17

«ስንቶች ተኮላሽተው ከአራንቋው ዘቀጡ
ስንቶች ተቸንፈው ከጎዳናው ወጡ
ጥቂቶች ቆራጦች ያልተንበረከከነው
ነገ እልፍ እንሆናለን ታሪክ ምስክር ነው»

ብለው ከዘመሩና የደማቅ ታሪክ ባለቤት ከሆኑ ታጋዮች መካከል የብአዴን/ኢህአዴግ ምክር ቤት አባል አቶ አዲሱ ለገሰ ከወይን መጽሔት 41 ኛ ዓመት ቁጥር 54 እትም ጋር የሀውሐት እና የትግራይ ሕዝብ የትጥቅ ትግል የጀመሩበትን የካቲት 11 ቀን 42 ኛ ዓመት ምክንያት በማድረግ ባደረጉት ቃለ ምልልስ፤ ከማንነት ጋር በተያያዘ በቅማንት የተነሳው ጥያቄ መሰረታዊ ቢሆንም ቅማንት ያለው አማራ ክልል ውስጥ በመሆኑ እንደ አዊ፣ ዋግ ኸምራ፣ በአማራ ክልል ውስጥ እንዳለው የአሮሚያ ልዩ ዞን አርጎባ ተደርጎ ሊፈታ ይችል ነበር። ጉዳዩ አይደለም ወደ ግጭት ሊገባ ኮሽ ሳይልም ሊፈታ የሚችል ነበርም ይላሉ።

«ብአዴን ለዚህ አይነት ጥያቄዎች አዲስም አይደለም። ጉዳዩ በጥልቀት ተጠንቶ ዴሞክራሲያዊ በሆነ መልኩ እልባት ማግኘት ሲገባው በሁለቱም ወገኖች /በቅማንት ማንነት ጠያቂ ኮሚቴና በአመራሩ/ ችግር ምክንያት ረዥም ጊዜ ወሰደ። በዚህም በጉዳዩ ላይ የውጭ ጠላት በመግባት ድንበር ባያገናኛቸውም የቅማንት ጥያቄ ከትግራይ ጋር አያያዘው። ይህም ትግራይ እየበደለን ነው የሚል አመለካከት እንዲያዝ አደረገ፣ ጥያቄውን ብአዴን መፍታት ሲገባው በትግራይ መሳበቡ ፀረ ህዝብ አመለካከት የበላይነት እንዲይዝም አድርጓል። በዚህም ምክንያት ሰልፍ ሲወጣ የተነሱት መፈክሮች የወልቃይት ጉዳይ፣ ተነስቶ የማያውቀው የሱዳን ድንበር ጉዳይ፣ የተያዘው ባንዲራም የአገሪቱ እውነታኛ ያልሆነ ሰንደቅ አላማ ነበር። በድርጅቱ ውስጥ ችግር በሚኖርበት ወቅት

ፀረ ህዝብ አመለካከት የበላይነት የያዘውም በዚህ ነው። ይህም ቀስ በቀስ ወደ ሌሎች መዛመት ቻለ። በመሆኑም ጉዳዩ ከትግራይና አማራ ህዝብ ጋር የማይገናኝ በመሆኑ አመራሩ ዴሞክራሲያዊ በሆነ መንገድ መፈታት ይገባው ነበር» ይላሉ።

የወልቃይት ጉዳይም ቢሆን «እኔ ክልል ከነበርኩበት ጊዜ ጀምሮ የብአዴን ጥያቄ ሆኖ አያውቅም። ግልጽ መሆን ያለበት ግለሰቦችና ውጭ ሃገር ያሉ ሰዎች ጉዳዩን ያነሳሉ እንጂ ብአዴን በወልቃይት ጉዳይ ጥያቄ አንስቶ አያውቅም። ወልቃይት በድሮው አከላለል ጎንደር ውስጥ፣ አሳይታ ወሎ ውስጥ እንደነበሩ ይታወቃል። የድሮው መልከአምደራዊ አከላለል ቀርቶ በብሄር ሲሆን ወልቃይት ትግራይ ውስጥ እንተደራጀ ግልጽ ነው» የሚሉት አቶ አዲሱ፤ የወልቃይት ጥያቄ እያሉ የሚያነሱ የወልቃይት ሰዎችና ሌሎች **ፀረ ህዝብ ቡድኖች እንዳሉ እናውቃለን ብለዋል።** የብሔር ብሔሰቦችን እኩልነት የማይቀበል እና አንቀጽ 39 ይነሳ የሚል እንዳለም ጠቅሰዋል። በአጠቃላይ የወልቃይትን ጥያቄ ብአዴን እንደ ድርጅት አንስቶ አያውቅም። ዛሬም አጀንዳው አይደለም። የወልቃይት ህዝብ እንደሌላው ህዝብ የመልካም አስተዳደርና የልማት ጥያቄ ስላለው ቅሬታ ሊያነሳ ይችላል፤ ይህ ቅሬታ ቢኖረው እንኳ ጉዳዩ የሚመለከተው ህወሓትን፣ የትግራይ መንግስትን ነው ባይ ናቸው።

የአማራ ጠገዴና የትግራይ ፀገዴ ኩታ ገጠም ያሉ የግጩውና ጉቤ አካባቢዎች ጉዳይ በቶሎ እልባት ያላገኘው በህወሓትና ብአዴን መካከል የአስተሳሰብ መዛነፍ በማጋጠሙ ነው የሚሉት አቶ አዲሱ፤ ይኸውም የኪራይ ሰብሳቢነት አመለካከትና ተግባር፣ እንዲሁም የትምክህት አስተሳሰብ በአመራሩ ላይ በመስተዋሉ ነው ብለዋል። ችግሩ ጉዳዩን አጋኖ ከመረዳት የመነጨ ሲሆን፤ ጤናማ አስተሳሰብ ቢኖር ኖሮ በቀላሉ መፍታት ይቻል ነበር ሲሉም ይገልጻሉ።

«አሁን ላይ በሚሰሩ የተሃድሶ ሥራዎች ህዝቡ ትክክለኛና ጤናማ አስተሳሰብ ሲይዝ የወሰኑ ጉዳይ ይፈታል። የወሰኑን ጉዳይ የሚፈቱት ደግሞ መሬቱን የሚያርሱት ሰዎች ናቸው። ምክንያቱም አለመግባባቱ የተፈጠረው በሁለቱ መሪዎች በመሆኑ መሪዎቹ ወደ ትክክለኛ አስተሳሰብ ከገቡ ችግሩ ይፈታል» ያሉት ደግሞ የብአዴን እና ኢህአዴግ ሥራ አስፈጻሚ **አባልና የብአዴን ፅህፈት ቤት ሃላፊ** አቶ አለምነው መኮንን ናቸው።

በወልቃይት ጉዳይ «የብአዴን ጥያቄ ሆኖ አያውቅም» ከሚለው የአቶ አዲሱ ሃሳብ ጋር ተመሳሳይ ሃሳባቸውን የገለጹት አቶ አለምነው፤ ብአዴን ከምስረታው ጀምሮ በህዝቦች ማንነት ግልፅ አቋም አለው ያሉት አቶ አለምነው፤ ለወልቃይት ወይም ለሆነ

አካባቢ ብሎ ሳይሆን የህዝቦች ማንነትና የብሄር-ብሄረሰቦች ቋንቋ፣ባህልና፣ስነልቦና የተከበረበት ዲሞክራሲያዊ አንድነት መኖር አለበት የሚል ከምስረታው ጀምሮ አቋም ይዞ መታገሉን ገልጸዋል።

እንደ አቶ አለምነው ማብራሪያ ህብረተሰቡ ቅሬታ ውስጥ እንዲገባ ያደረገው በግምገማ ላይ እንደተለየው የብአዴን አመራርና የመንግስት መዋቅር ህብረተሰቡ የሚያረኩ የልማትና የመልካም አስተዳደር ተግባራት ካለማከናወን የተነሳ ነው። በዚህ ቅሬታ ውስጥ ያለ ህብረተሰብ ቅሬታው እስካልተፈታለት ድረስ መሪዎቹን በቀላሉ ሊሰማ አይችልም። በተወሰነ ደረጃም ቢሆን የጥፋት ሀይሎች አስተሳሰብ የመሰማትና እንደ ትክክለኛ የመውሰድ በምትኩ ቦታ ይዘዋል።በአመራሩ ሆነ በአባል ድርጅት መዋቅር ውስጥ እነዚህን የተዛቡ አስተሳሰቦች፣ የትምክህት እና ተጓዳኝ አስተሳሰቦች ተዛምተው ታይተዋል።

«በተፈጠረው የተዛባ አስተሳሰብና ህብረተሰቡ በሚያነሳቸው ጥያቄዎች እንደ አመራር እነዚህ ጉዳዮች ለመፍታት ቁርጠኝነት ባለማሳየታችን የፈጠረው ቅሬታ ተደምሮ የማስተካከያ እርምጃ እንዳንወስድ እና የአቅም ማጣት እንዲያጋጥም ምክንያት ሆኗል»ሲሉም ያመለክታሉ።ችግሩን ያልተስተካከለበት ዋናው ምክንያት በአስተሳሰቡ የመበከል ሁኔታ በአመራር አካላት ውስጥ በመታየቱ መሆኑን ጠቅሰው፣ ከዚህ በመነሳት በአንፃራዊነት የጥፋት ተግባር የተሻለ ተቀባይነት ስለነበረው ሁኔታውን ወደዚህ ደረጃ መድረሱን ያብራራሉ።

የህወሓት እና የኢህአዴግ ስራ አስፈፃሚ አባል፣የህወሓት ፅህፈት ቤት ኃላፊ አቶ አለም ገብረዋህድ በበኩላቸው፤ ወልቃይት በትግራይ የሚገኝ ህዝብና ወረዳ ስለሆነ ከሁሉም በፊት የማንነት ጥያቄ ስጋቱ አይደለም። ምክንያቱም ትናንት ህወሓት እና የትግራይ ህዝብ፤ ህዝቦች በማንነታቸው እንዲኮሩ መስዋእትነት የከፈሉ በመሆናቸውና በህገ መንግስቱ የተደነገገው ማንነትን የማስከበር መብት የከፈለው መስዋእትነት ውጤት መሆኑም ያመለክታሉ።

«የወልቃይት ህዝብ ማንነቱን ስላጣ፣የደረሰበት አድልዎ፣መደባዊና ብሄራዊ ጭቆና፣ትግራዊ ማንነቱ የማጥፋት በደል ለመታገል ከህወሓት ጎን ተሰልፎ ታግሏል። ህወሓት (1971ዓ.ም አካባቢ)በወልቃይት እንቅስቃሴ ስትጀምር ደርግ፣ኢህአፓ፣አዲዩ...በነበሩበት ወቅት የወልቃይት ህዝብ ትክክለኛ ማንነቱ የምታረጋግጠለት፣የበደሉን ሽክም የምታራግፍለት፣መርታ ለድል ወደምታበቃው ህወሓት ያለማመንታት ጎርፏል።ማንነቱን ለማስከበር ታግሎ ደሙን አፍስሷል» የሚሉት አቶ አለም፤ በተሰዋበት አላማ እና በህገ መንግስቱ መሰረትም የማንነቱ ጉዳይ ምላሽ ያገኘ ነው። አሁን ደርሶ የማንነት ጥያቄ ሊያነሳ አይችልም በማለት ያስረዳሉ።

አቶ አለም እንደሚያብራሩት፤ የግጭ/ግጨው/ ጉዳይ ከወልቃይት ጋር አይገናኝም። ጉዳዩ በትግራይ ፀገዴና በአማራ ጠገዴ መካከል ያለ የወሰን ማካለል ሲሆን፤ በአንድ ምሽግ ላይ በወደቁት ብአዴንና ህወሓት፤የአማራ እና የትግራይ ህዝብ መካከል ትልቅ ጉዳይ ይሆናል የሚል ግምት ባይኖርም እያደገ ከመጣው ብልሽት፣ጥገኛና ትምክህተኛ ሃይሎች ሽፋን እንዲሆናቸው ስለሰሩበትና ስላራገቡት ያለ መልኩ መልክ እንዲይዝ ሆኗል። ሆኖም በወቅቱ መፈታት የነበረበት ነው ብሎ ህወሓት ገምግሟል፤ ስለሆነም በአጭር ጊዜ እንዲፈታ እቅድ ተይዞላታል ብለዋል።